

Такриз

ба автореферати диссертатсияи Қаюмова Хурилико Тағайевна дар мавзуи «Нақши анъанаҳои халқи тоҷик дар ташаккули ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.1-Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ)

Дар замони ҷаҳонишавии сареъ ташаккули сирату шуури миллии барои ҳар як халқу миллат шартӣ зарурии мутобиқат ва мувофиқат ба падидаҳои навини раванди воқеӣ ба шумор меравад. Ҳадафи таҳсилот дар раванди омӯзиши анъанаҳои халқи тоҷик дар синни хурди мактабӣ вақти бомаврид аст.

Мавзуи тарбияи ватанпарастӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии кӯдакон дар ҷомеаи муосир ба як масъалаи муҳим ва аввалиндараҷа табдил ёфтааст. Тарбияи кӯдак дар руҳияи эҳтиром ба фарҳанг, анъанаҳо ва арзишҳои миллии метавонад ба ҷомеаи рӯ ба инкишоф ва осоишта кӯмак кунад. Махсусан, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дорои фарҳанги бою қадимӣ мебошад, анъанаҳои миллии дар тарбияи насли нав нақши муҳим доранд. Автореферати мазкур, ки таҳқиқи нақши анъанаҳо ва арзишҳои миллии дар тарбияи кӯдаконро ба назар дорад, маврид ва муҳити мувофиқ барои таҳқиқ ва баррасии ин масъала мебошад.

Яке аз мақсадҳои аслии тарбия дар ҳама давраи замонҳо ин тарбияи инсонҳои солим ва масъул буда, барои ҷомеа ин вазифа ба таври хос дар рушду такомул мусоидат мекунад. Тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар руҳияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирӣ ба вусъат додани огоҳии миллии ва рушди ҳамбастагӣ дар ҷомеа кӯмак менамояд. Анъанаҳо ва мероси миллии тоҷикӣ, ки аз замонҳои қадим дар зиндагии мардум ҷойгоҳи махсус доштаанд, имкониятҳои зиёде барои тарбияи кӯдакон дар роҳи маърифати миллии, эҳтиром ба якдигар ва фарҳангҳои гуногун муҳайё меkunанд.

Ватандӯстӣ ҳамчун як узви муҳимми маърифати миллӣ дар тарбияи кӯдакон ба тарзи назаррас таъсир мегузорад. Ватанпарастӣ дар асри XXI на танҳо ҳисси меҳанпарастии сиёсӣ, балки эҳтиром ва муҳаббати амиқ ба таърих, арзишҳои фарҳангӣ ва иҷтимоии халқ мебошад. Ин арзишҳо ва анъанаҳо дар марҳилаҳои мухталифи ҳаёти кӯдак таъсири мураккаб ва тӯлонӣ мегузоранд.

Масъалаи сулҳпарварӣ дар тарбияи кӯдакон ба маънои таъсир расонидан ба дониши онҳо дар мавриди эҳтиром ба ҳуқуқи инсон, ҳушунатнопазирӣ ва ҳалли низоъҳо ба воситаи гуфтугӯ мебошад. Анъанаҳо ва рисолатҳои, ки тибқи таърих ва фарҳанги тоҷикӣ ба кӯдакон дар бораи сулҳ ва дӯстии мардум таълим дода мешаванд, ба таъсиси муҳити осоишта ва мусоиди ваҳдат дар ҷомеа кумак меkunанд. Дар ҳамин ҳол, таҳаммулпазирӣ ва эҳтиром ба фарҳанги бегона, ки қисми муҳимми тарбияи кӯдакон ба шумор меравад, яке аз нишонаҳои муҳимми ҳештаншиносӣ ва дарки анъанаву фарҳанги халқҳои гуногун мебошад.

Инчунин, дар автореферат мавриди таваҷҷӯҳ қарор додани таҳлили таъсири анъанаҳои халқӣ тоҷик ба раванди тарбияи кӯдакон низ ҳеле муҳим мебошад. Масалан, шинохти урфу одатҳо, расму оинҳо ва таълимоти ахлоқӣ, ки бо фарҳанги тоҷикӣ пайванди амиқ доранд, на танҳо кӯдаконро ба маърифати миллӣ водор меkunанд, балки ба онҳо дастуроти ҷиддӣ дар бораи тарзи дуруст зиндагӣ ва муошират бо дигаронро медиҳад.

Ба андешаи олимону педагогони муосир, фаро гирифтани ҳикмати ниёгон ва хубиҳои анъанаву сиррати миллӣ ба одамон имкон медиҳад, ки мақоми худро дар ҷомеа пайдо намуда, устувор созанд, ҳам зудамал бошанд ва ҳам ба талаботи замон ҷавоб гуфта тавонанд.

Мавзӯи интиҳобнамудаи муҳаққиқ аз мавзӯҳои муҳиммест, ки дар таълиму тарбия дар рӯҳияи шинохти анъана ва арзишҳои миллии мардумӣ, осори классикон, баҳусус, осори фолклор бояд аз назари ҳонанда дур карда нашавад.

Бо назардошти ин майлҳо мушкилоти роҳи ташаккули сирати миллӣ, яъне ҳувийяти миллиро бояд ба таври дақиқ таҳхис намуда, дар пайи ислоҳи иллату душвориҳои ҷойдошта саъю ҷадал намуд.

Яке аз роҳҳои асосии шаклгирии сирати миллӣ ҳидоят ва ҷалб намудани насли оянда ба омӯзиши амиқи арзиш ва анъанаҳои миллӣ мебошад, ки саршор аз таровишу маниши миллӣ ҳастанд ва ғурури милливу сирати миллиро ба гунаи илҳомбахш ва дарки ҳувийяти миллӣ ба намоиш мегузоранд.

Хулоса, дар замони муосир нақши анъанаҳои халқи тоҷик дар тарбияи ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар ҳақиқат хеле муҳим мебошад. Пешравӣ дар муҳити ороишта, ки дар натиҷаи рушди ин арзишҳо ба вучуд меояд, барои ҳар як ҷомеа як саъйи муҳим дар роҳи рушди умумӣ мебошад. Автореферат аз ин нигоҳ, як таҳқиқи амиқ ва зарурӣ аст, ки дар он унвонҷӯӣ натиҷаҳоро ба таври фарогир мавриди таҳлил қарор додааст.

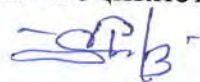
Аз шиносӣ бо феҳристи интишороти унвонҷӯ рӯйи мавзӯи мазкур метавон ба хулосае расид, ки муаллифи рисола дар пайи кӯшиш ва таҳлилу баррасии мушкилоти масъалаи таҳқиқшаванда ва роҳи равишҳои ислоҳу бартараф намудани онҳо заҳмати зиёд кашида, пажӯҳиши мавзӯро дар ҳадди ҷашмдор ва бо риояи талаботи мухталифи илмӣ амалӣ анҷом додааст. Аз назари банда мавӯи рисола, муҳтаво ва мундариҷаи он дар ғишурдаи он, яъне автореферат ба таври возеҳ ва пурра бозтоб шудааст. Таҳқиқи густурдаи мавзӯи баргузидаи унвонҷӯро метавон анҷомшуда ҳисоб намуд.

Ҳамзамон, матни автореферат аз камбудии мантиқӣ, имлоӣ ва техникӣ ҳолӣ нест, ки албатта қиммати таҳқиқотро коҳиш намедиханд, вале ислоҳашон амри зарурӣ аст.

Хулоса, автореферати диссертатсияи Қайумова Ҳурило Қайумовна дар мавзӯи «Нақши анъанаҳои халқи тоҷик дар ташаккули ватандӯстӣ, сулҳпарварӣ ва таҳаммулпазирии хонандагони синфҳои ибтидоӣ» барои

дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.1- Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ) мувофиқ буда, ба талаботи Низомнома оид ба Шурои диссертатсионӣ ва “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 ба тасвиб расидааст, мувофиқат мекунад.

Муқарриз, доктори илмҳои педагогӣ,
профессори кафедраи методикаи таълими
забонҳои хориҷии Муассисаи давлатии таълимии
Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣи Тоҷикистон ба
номи Садриддин Айнӣ

Сайфуллоева Зарина
Хайруллоевна

17.07.2026

Суроға: 7334003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 121;
Тел. +9922348802, +992919659895;
Суроғаи электронӣ: zarinasayfulloeva206@gmail.com

Имзои Сайфуллоева Зарина Хайруллоевнаро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДДОТ ба номи С.Айнӣ

Қодирзода С.